

שיעור מספר 3*

14 - 20 ינואר

אלוהותו של רוח הקודש

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: מעשי השחילים 1 קורינתנים 11, 10:2, ישעיה 14-10:63, טיטוס 6-4:3, רומים 11:8, 1 פטרוס 2:1.

פסוק לשינון: "חֶסֶד הָאֱדֹן יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְאַהֲבַת הָאֱלֹהִים וְהַתְחַבְּרוֹת בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עִם כָּלֵכֶם!" (2קורינתנים 13:14).

לאורך המקרא, ניתן לעקוב אחרי הנחת היסוד על אלוהותו של אלוהים האב. האמת הזאת מתבטאת גם בתנ"ך וגם בברית החדשה. זוהי אחת האמיתות הבסיסיות ביותר הגלויות לנו במקרא. אלוהותו של ישוע מוכחת גם היא במקומות רבים בכתובים, בייחוד בברית החדשה, בבשורות וגם באיגרות. אף על פי כן, אלוהותו של רוח הקודש מתוארת בעקיפין. אך ניתן להסיק זאת מתוך ביטויי מקרא לא ישירים. וכאן עלינו להשוות בין המקומות השונים במקרא על מנת ללמוד את מה שאלוהים מגלה לגבי רוח הקודש בכתבי הקודש. כאשר נעשה זאת, עלינו לא לגרוע ממה שכתוב, אך גם "לא לַחַרְג מִן הַכְּתוּב" (1קורינתנים 4:6). הנושא הזה דורש חקר עדין, עלינו לא לקבע את דעותינו הקדומות על טבעו של אלוהים לגבי רוח הקודש. להפך, עלינו לקבל ולאשר את מה שכתבי הקודש טוענים, ולא להסתתר מן האמת מאחורי הקושי שכביכול קיים בתפיסת העובדות המקראיות.

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת ה-20 בינואר.

רוח הקודש ואלוהים

במקרא איננו רואים ייצוג רשמי לאלוהותו של רוח הקודש. במקום זאת אנו מוצאים סימנים מעניינים אשר מציינים כי כותבי המקרא החשיבו את רוח הקודש כשווה לאלוהים.

קראו מעשי השליחים 4:1-5. איזה מסקנה לגבי האלוהים ורוח הקודש ניתן להסיק מתוך דבריו של כיפא (פטרוס) לחנניה?

אילו רוח הקודש אינו אלוהים, דבריו של כיפא עלולים להישמע כפזיזים ומטעים. אולם, ההיבט המעניין של טבעו של רוח הקודש הוא בכך שכיפא בדבריו משווה בין אלוהים לרוח הקודש. בפס' 3 הוא שואל את חנניה מדוע הוא שיקר לרוח הקודש, ואז הוא ממשיך בפס' 4: "לא לִבְנֵי אָדָם שֶׁקֶרְתָּ בִּי אִם לְאֱלֹהִים!". כיפא אומר כאן בפירוש כי רוח הקודש שווה לאלוהים. הוא מצביע על כך שחנניה לא רק משקר לשליחים, אלא הוא משקר לאלוהים. רוח הקודש הוא אלוהים. הנקודה הזאת ברורה כאן מאוד.

מדוע היה העונש חריף כל כך עבור המעשה של הזוג הזה?

עלינו לזכור כי קהל המאמינים הראשון "הָיָה לֵב אֶחָד וְנֶפֶשׁ אַחַת" (מעשי השליחים 4:32). האחדות הזאת היתה פרי עבודתו של רוח הקודש, ורק בזכות פועלה האנשים יכלו לחלק את רכושם מרצונם החופשי. השקר הזה פגע בעיקרון השיתוף, ובכך הכחיש את אחדות הקהילה ואת האמון שנוצרו תחת חסותה של רוח הקודש.

לכן, מעשה הרמייה של חנניה ואשתו זייף את עבודתו של אלוהים ואת נוכחותה של רוח הקודש בקהילה הראשונה. חוסר יושר שכזה כלפי האלוהים הוא הרסני ביותר ומעכב את רוח הקודש בפעילותה היעילה בחיי המאמינים. אלוהים רוצה ששירתו באופן מוחלט. היות וקהל המאמינים הראשון עמד בצומת גורלית, אלוהים איפשר להשלכות דרסטיות להתקיים על מנת להבטיח שהקהילה החדשה תפעל באחדות ונאמנות אחד כלפי השני וכי הם ירצו להיות מובלים על ידי רוח הקודש.

תחשבו כמה קל היה לחנניה ולשפירה להודות בחטאם. אחרי הכל, האם לא מכרנו את כל רכושנו והבאנו חלק מזה לקהילה? אז למה שלא נוכל לשמור חלק קטן לעצמינו? מה לומדים אנו על הזהירות שבה עלינו להצדיק את המניעים שלנו למעשינו?

התכונות האלוהיות של רוח הקודש

בקטעי מקרא שונים רוח הקודש מתוארת בתור בעלת תכונות אלוהיות.

אילו פעולות או תכונות המשויות לרוח הקודש בפסוקים הבאים, עשויות להשתייך גם לאלוהים?

1קורינתנים 2:10,11 – השוו עם ישעיה 40:13,14

תהילים 7:139

עברים 9:14 – השוו עם 1 טימותאוס 6:16

לוקס 1:35, רומים 15:19 – השוו עם תהילים 104:30

בחקירתו את חכמת האלוהים, שאול טוען כי רוח הקודש היא זאת שמנגישה לנו את החכמה הזאת. "הדימיון מאפשר הבנה" – זאת טענתו של שאול. רק מי ששווה ודומה לאלוהים יכול להבין את עומק דבריו (1 קורינתנים 11,10:2). אף אחד אינו יכול לדעת את אלוהים עד כדי כך טוב, כפי שהרוח יודעת, היות והיא מכירה את אלוהים מבפנים. היא מכירה אותו באופן שבו יצור חייוני אינו יכול להכיר. רוח הקודש אכן יודעת את הכל. נוכחות הרוח היא בעצם נוכחות האלוהים. אם איננו יכולים להסתתר במקום שבו רוח אלוהים איננה, אזי היא נמצאת בכל מקום (ראו תהילים 7:139). נאמר לנו כי רוח הקודש היא נצחית (עברים 9:14). לפי כתבי הקודש, כמה יצורים הם נצחיים? רק האלוהים הוא נצחי (1 טימותאוס 6:16). נצחיותה של רוח הקדש מעידה על אלוהותה.

כמו כן רוח הקודש הוא כל-יכול ובעל גבורה. בלוקס 1:35 אנו רואים ש"רוח הקודש" מקבילה ל"גבורת העליון". וכאן הם מתייחסים לנס ייחודי מאוד, לידת הבתולים. ברומים 19:15, שאול השליח אומר ששירותו הוא "בְּכַח אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, וּבְכַח רוּחַ הַקֹּדֶשׁ". ברור לנו, כי רוח הקודש יכולה לחולל נסים. אפילו ישוע אמר שחילול שם רוח הקודש הוא חטא בלתי נסלח (מתי 31,32:12, מרקוס 28,29:3). אילו רוח הקודש הוא לא אלוהים אין כל הגיון בכך. אולם, הפעולה האדירה ביותר של רוח הקודש היא יכולתיה המדהימות בשינוי לבו ותודעתו של האדם. הרי זאת רוח הקודש, אשר מקיימת את הולדתינו הרוחנית מחדש (יוחן 8-5:3). יש לה את הכוח לבצע מעשים שהם בסמכותו של אלוהים בלבד.

רמזי המקרא

בכתבי הקודש ישנם אזכורים רבים של רוח הקודש אשר ניתן להחליפם באלוהים.
קראו ישעיה 14:10-63 והשוו עם במדבר 11:14 ודברים 12:32. למי מתייחס הכותב בפסוקים הללו ומה ניתן להסיק מכך על אלוהותו של רוח הקודש?

בישעיה 10:63 האנשים מרדו וציערו את רוח הקודש. אולם, אם נקרא את הפסוק המקביל מתוך במדבר 11:14, נראה שאלוהים אומר שם למשה: "עַד-אֲנִי יִנְאַצְנִי הָעָם הַזֶּה". ובדברים 12:32 נאמר לנו כי "ה' בְּדָד יִנְחָנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֶכְרִי". כותבי המקרא בפירוש החשיבו את אלוהים ואת רוח הקודש כאחד.
 בשמואל ב' 2:23 אנו קוראים ש"רוח יְהוָה דָּבַר-בִּי" כאשר זה מקביל לנאמר בפס' 3: "אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי". ושוב, המסקנה מדברי המקרא כאן היא שרוח הקודש ואלוהים הם אחד.

השוו בין 1 קורינתנים 17,16:3, 1 קורינתנים 19:6, 20, 1 קורינתנים, 11:12 ו1 קורינתנים 28:12. כיצד האזכורים של רוח הקודש קשורים כאן באופן הדוק לאזכורי האלוהים? אילו דברים זהים מייחסים לרוח הקודש וגם לאלוהים?
 ב-1 לקורינתנים 17,16:3 שאול משתמש באותו הביטוי כמו ב-1 לקורינתנים 19,20:6. עבור שאול השליח השכינה של רוח הקודש זהה לזאת של אלוהים בנו. כאשר הוא משתמש בביטוי "היכל אלוהים", אשר "מלא ברוח הקודש", הוא מרמז על כך שרוח הקודש הוא אלוהים.

ב-1 לקורינתנים 11:12 שאול כותב שזוהי רוח הקודש, אשר מחלקת את מתנות הרוח למאמינים. בכמה פסוקים הבאים ב-1 לקורינתנים 28:12 נאמר לנו שאלוהים עושה זאת. המסר הבסיסי ברור: רוח הקודש מבצעת את אותן הפעולות של אלוהים, וזוהי עדות עצומה לכך שרוח הקודש שווה לאלוהים.

קראו שוב בספר במדבר 11:14. באילו דרכים אנו יכולים לממש את זה היום? חשבו על האופן המופלא שבו אלוהים עובד בקהילה שלנו ועל כל הסיבות לאמונתנו. כיצד יכולים אנו להיות בטוחים שאיננו מתנהגים כפי שהתנהג עמו של אלוהים לפני אלפי שנים.

פועלו האלוהי של רוח הקודש

רוח הקודש מבצעת מספר פעולות, אשר על פי המקרא אשר אותן ניתן לשייך אך ורק לאלוהים. היא הייתה פעילה בזמן הבריאה, וכן היא פעילה בבריאתם של המאמינים מחדש.

קראו טיטוס 3:4-6. כיצד שאול מתאר את התערבותה של רוח הקודש בתהליך הבריאה מחדש?

רוח הקודש מוזכר לצידו של "אלוהים מושיענו" (טיטוס 3:4) בהקשר של רחיצת הלידה (הינה הטבילה) והתחדשותינו הרוחנית (טיטוס 3:5). הוא הסוכן שבאמצעותו אנו נולדים מחדש. הוא מחדש את ליבינו. הוא מעורר בנו את הרצון ללכת בעקבות האלוהים. הוא רוח החיים. אותו אחד שמקדש את החוטאים ומשנה את אופיים. הוא עוזר לנו להיות ממושמעים לישוע המשיח, אשר גאל אותנו. רק ייצור אלוהי יכול לבצע בנו את הפעולות הללו.

השוו בין ישעיה 8:10-6 לבין מעשי השליחים 27-25:28. למי כתבי המקרא מייחסים את הדיבור האלוהי?

ישנם מספר מקומות במקרא, אשר מזכירים את דברי האלוהים ובפסוק אחד נאמר שהם דברי אדוני ובפסוק האחר נאמר שאלו הם דברי רוח הקודש. כמוכן שזוהי רוח הקודש, אשר שרתה על כתבי המקרא בכוחה העל טבעי (2 פטרוס 1:21), ובמקום האחר במקרא כתוב שאלוהים עשה זאת (2 טימותאוס 3:16). בעצם, הענקת כתבי הקודש לאדם היא פעולה נוספת של רוח הקודש.

מה אנו לומדים מתוך האגרת אל הרומים 8:11 על אלוהותו של רוח הקודש?

המקרא טוען כי רוח הקודש היא זאת שהקימה את ישוע לתחייה וכך תחייה גם אותנו בבוא העת. רק אלוהים הוא בעל כוח להחיות את המתים. לפיכך רוח הקודש היא אלוהים.

אילו שינויים הנכם יכולים לבצע על מנת להיפתח יותר לעבר כוחו המוביל של רוח הקודש? זאת אומרת, אילו דברים מונעים מכם להבחין בצורה מובהקת בכוחו המפעיל?

חשיבות אלוהותו של רוח הקדש

אילו הבטים חשובים נעלמים אם רוח הקודש איננו אלוהים? אילו רוח הקודש אינו שווה לאלוהים, ההשלכות על נושא ישועותינו ועבודת ה' רציניות ביותר. המקרא אומר לנו שרוח הקודש אחראית על התחדשות המאמינים. היא שוכנת בתוכינו וממלאה אותנו. היא מחדשת את מחשבותינו ומשנה את אופינו. יש לה את הכוח להחיות את המתים. היא משנה את אופיים של המאמינים לאופיו של אלוהים ומקדשת אותם. אם רוח הקודש אינה אלוהים, כיצד אנו יכולים להיות בטוחים שהיא בעלת כוח לבצע את כל הדברים הללו ובצורה שתספק את אלוהים?

קראו 1פטרס 2:1, 2קורינתים 13:14, מתי 19,18:28. מה אומרת לנו העובדה שרוח הקודש מוזכרת לצד אלוהים האב וישוע המשיח בעת הטבילה וברכת השליחים על מקומה של רוח הקודש בתהילה ועבודת האלוהים?

אלוהותה של רוח הקודש מסייעת לנו להתייחס אליה בצורה שמגיעה לה, בהכרה של מי שהיא באמת. אלוהותה היא הנחת יסוד לרוחניות שמרכזה באלוהים. ללא כל היסוס הקהילה של הברית החדשה מזכירה את רוח הקודש לצד שתי דמויות האחרות של אלוהים. רוח הקודש תופסת את אותו המקום בדיוק כמו זה של ישוע בעת הטבילה. ולטבילה יש משמעות רוחנית עמוקה בפיקוד פולחן האלוהים בחיי המאמין. ומה שנכון עבור הטבילה נכון הוא גם עבור ברכת השליחים. זוהי תפילת הערצה, שבה רוח הקודש מהוללת באותה מידה כמו האב והבן. כל שלושת הדמויות של השילוש הקדוש מוזכרות זו לצד זו כשוות.

בברית החדשה אנו יכולים לראות מספיק תימוכין לכך שעלינו להלל גם את רוח הקודש, לא רק בעת הטבילה או בזמן תפילה, אלא באופן קבוע, היות ואנו תלויים בה, כאשר היא מקדשת ומלמדת אותנו. האם זה משנה שרוח הקודש היא אלוהים? כן, ועוד איך. אילו אנחנו יודעים מי היא באמת, ומעריכים ומקבלים את האלוהות שלה, אנו נשבח את עבודתה ונסמוך עליה אישית בגדילתינו הרוחנית.

תחשבו על כך שרוח הקודש, אלוהים בעצמו, עובד בחייכם. אילו הבטחות מיוחדות טמונות בכך שאלוהים הוא זה שמשנה אתכם על מנת שתהפכו למי שאתם יכולים להיות בו? מדוע אמת זו כל כך מעודדת ומעניקה תקווה?

נקודות למחשבה

קראו את:

Ellen G. White, "Misrepresentationsof the Godhead," pp. 613-617, in *Evangelism*.

כפי שראינו בשיעור השבוע, עדויות המקרא על אלוהותה של רוח הקודש משכנעות מאוד. רוח הקודש הוא אלוהים. אולם, זכרו: כאשר אנו דנים על רוח הקודש אנו מתעסקים עם המסתורין האלוהי. נזכיר את הנקודה הבאה: כפי שאיננו יכולים להסביר את טבעו של אלוהים, עלינו לא להתפתה ולתחום את אלוהים בגבולות הבנתנו האנושית באופן שבו לדעתינו אלוהים אמור להראות. האמת היא הרבה יותר מעבר להבנה האנושית, בייחוד כאשר מדובר על טבעו של אלוהים.

יחד עם זאת, משמעות האמונה באלוהותו של רוח הקודשה הרבה מעבר לקבלת תורת השילוש בלבד. היא כוללת בתוכה גם סימוכין וביטחון בעבודת הגאולה של אלוהים, כאשר היא מבוקרת על ידי האב ומושלמת דרך הבן בעזרת כוחו של רוח הקודש.

"זה לא הכרחי עבורינו להגדיר באופן מדויק מי הוא רוח הקודש... טבעו של רוח הקודש הוא תעלומה. אנשים בעלי נקודות מבט דומות יכולים לחבר קטעי מקרא שונים ולנסות להכניסם אל תוך תרשימים אנושיים, אך המיזוג של אותן נקודות המבט לא יוביל לחיזוק הקהילה. כאשר אנו עוסקים במסתורין מן הסוג הזה, אשר הרבה מעבר להבנתנו האנושית, סייג לחכמה – שתיקה." (אלן ג' וייט, מעשי השליחים, עמ' 51, 52).

שאלות לדיון:

1. הפילוסוף האוסטרי, לודוויג וויטגנשטיין, כתב: "כאשר אין לנו מה לאמר על נושא מסוים, עלינו לשתוק". למרות שההקשר שבו נאמר המשפט הזה היה שונה לגמרי מההקשר שבו כתבה אלן וייט, העיקרון הוא זהה. זאת אומרת, מדוע באופן כללי עדיף לא לדבר על ההבטים השונים באלוהות ועל אמיתות רוחניות, מאשר לדבר, אך לא מתוך ההשראה האלוהית?
2. לעיתים התגובה הטובה ביותר לעמדה תיאולוגית כלשהי היא: "מה אנו מאבדים כאשר הדבר הזה אינו מתקיים?". למשל, "מה אנו מאבדים, אילו ישוע אינו אלוהים?". ובקשר לרוח הקודש, השיבו על השאלה הבאה: "מה אנו מאבדים, אילו רוח הקודש אינו אלוהים?"
3. מה המשמעות המעשית של קטע הבא: "רוח הקודש, אשר ממלא אותנו, אינו מהווה איזשהי השפעה מעורפלת או כוח מסתורי. הוא יישות אלוהית, אשר אמורה להתקבל במלוא הענווה, הערצה וציות. לפיכך, זאת לא שאלה של למי יש יותר מרוח הקודש, אלא, איזה חלק מאיתנו שייך לו, והאם כולנו שייכים לו".
LeRoy Edwin Froom, *The Coming of the Comforter*, p. 159